

Cruciaal

W ijsheid komt met de jaren. Dementie ook. Daarmee zijn uitersten geschetst waarbinnen zingeving en ouderdom spannend met elkaar verbonden kunnen worden in twee maatschappelijke beelden. Enerzijds de kwieke oudere die op hoge leeftijd de toppen van het leven bereikt heeft en getuigt van generatieve levenskunst: het ideaal van een gelukt leven. Anderzijds de zieke grijsaard die voortdurend een zorgberoep op anderen moet doen: de gerofobie van biografische aftakeling. We zijn het er snel over eens dat het eerste beeld positieve en het tweede eerder negatieve gevoelens oproept. Vaak echter wordt het leven van de kwieke oudere daarmee ook als zinvol en dat van de slijtende grijsaard als zinloos begrepen. Ten onrechte! Die opvatting verwacht functie met betekenis en gaat ook voorbij aan het feit dat betekenisverlening geen individuele maar een sociale en vooral ook culturele activiteit is. Wie dat betwijfelt moet maar eens langs gaan bij andere groepen in onze multiculturele samenleving.

Zingeving op oudere leeftijd is het thema van de toekomst. Met het toenemen van de leeftijd, van het aantal ouderen, en ook van de mogelijkheden fysiek en sociaal te blijven participeren in de samenleving, ontstaan ook tal van vragen. Moet de pensioenleeftijd niet omhoog zodat ieder kan blijven bijdragen aan het arbeidsproces? Hoe kan zorgverantwoordelijkheid tussen de generaties goed verdeeld worden? Zouden we niet zelf moeten kunnen besluiten over het tijdstip van overlijden? In de antwoorden op dergelijke vragen speelt zingeving vaak een cruciale maar zelden geëxpliciteerde rol. Misschien komt dat ook wel omdat die zingeving vaak persoonlijk gekleurd is en aandacht vergt voor de variaties in beleving van ouderdom en levenskwaliteit.

In dit themanummer van *Handelingen* staat zingeving op hoge leeftijd dan ook centraal vanuit het perspectief van beleving. Daarom hebben we – naast theologische auteurs – ook verschillende psychologen aangezocht met de vraag om over dit thema te schrijven met expliciete aandacht voor religiositeit en spiritualiteit. Dat heeft onder redactie van Jessie Dezutter geleid tot het prachtige themanummer dat voor u ligt, met heldere onderzoeksrapportages en aangrijpende ervaringsberichten. En natuurlijk niet zonder prachtige foto's die aantonen dat zingeving niet allereerst een verbale verantwoording maar ook een visuele waardering vergt. ◀